

Kitaaba Daani'el - Lakkoofsa Dhibba Tokkoo fi Jahaatamii Torba

Raajii Dubbii Raajii Hiikuu: Barbaachisummaa Seenaa fi Raajii Daani'el 11:10 fi Isaa Booda Jiru Ibsuu

Jeff Pippenger
2024-03-30

Daani'el boqonnaa kudha tokko, lakkoofsi afurtamaan yeroo dhumaa keessatti bara 1798 jalqaba; yeroo sanatti mootichi kaabaa harka mooticha kibbaatiin madaa du'aa isaa fudhata. Seenaa sanaan waggaa 246 Dh.K.D. fakkeenyaan mul'ifame; yeroo Ptoleemiin mootummaa kaabaa irratti haaloo ba'e, akkasumas Faransaayen Naapoliyoonaa bara 1798 keessa paappaasii booji'ee geesseen. Erga mootichi kibbaa lakkoofsa sagal keessatti gara Gibxiitti deebi'ee booddee, lakkoofsi kudhan mootichi kaabaa mooticha kibbaa irratti haleellaa deebii akka kaasu adda baasa.

Kanaaf mootii kibbaa gara mootummaa isaa ni dhufa, gara biyya ofii isaattis ni deebi'a. Garuu ilmaan isaa ni kakaafamu; humna guguddaa baay'ee walitti ni qabu; keessaa inni tokko dhugumaan ni dhufa, ni lola itti ba'a, ni darba; ergasii inni ni deebi'a, masaraa isaa ga'utti ni kakaafama. Daani'el 11:9, 10.

Seenaa Uuriyaa Simiit seenaa lakkoofsa kudhan guute irratti kenname ilaaluun keenya dura, ibsa “guutee darbuu” jedhu hubanna. Jechi Ibrootaa akka kanaan hiikame kun, lakkoofsa afurtama keessattis akka “guutee irra darbuu” jedhamee hiikameera. Inni jechuunis afaan Ibrootaa jalqabaatti jecha isuma tokko dha. Caaffata Qulqullaa'oo keessatti iddoo biraa tokko qofatti argama.

Inni Yihudaa keessa darbuu ni danda'a; ni dhangala'a, ni irra darbha; hamma mormaatti ni ga'a; babal'inni qoochoo isaa bal'ina biyya kee guuta, yaa Imaan'el. Isaayaas 8:8.

Daani'el boqonnaa kudha tokko, lakkoofsa kudhanii fi lakkoofsa afurtama keessatti, akkasumas ammas Isaayyaas boqonnaa saddeet, lakkoofsa saddeet keessatti, himni Ibrootaa walfakkaataan karaa adda addaa sadiin hiikameera, ta'us hiika tokkoo fi tokkicha bakka bu'a. Jechi dhumaa himicha keessaa, jechuun jecha Ibrootaa “abar,” lakkoofsa kudhan keessatti akka “ce'ee darba”tti, lakkoofsa afurtama keessatti akka “irra darba”tti, Isaayyaas keessatti immoo akka “ol ce'a”tti bakka buufameera. Hiikni isaa bu'uuraan wabiiwwan sadan kana keessatti tokkoo dha, garuu Isaayyaas keessatti wabiiwwan sana gidduuttis walitti hidhamiinsi raajii kan biraa ni jira.

Aayaanni Isaayaas keessatti argamu sun yeroo mootichi Asoor Yihudaa mo'ee gara Yerusaalem dhufetti raawwatame; garuu magaalattii ofii ishee matumaa hin moone. Inni “hamma mormaatti” ol ba'e, garuu “mataa” sana matumaa hin moone. Raajii isuma kana keessatti, Isaayaas mallattoo raajii kan “mataa” maal akka bakka bu'u ifatti kaa'a; “mataa” jechuunis magaalaa mootummaa, akkasumas mootichi mootummaa sanaas “mataa” dha jedhee ibsa. Dhugaa raajii kanaaf, mataan mootii fi mootummaa akka ta'e ragaa lama kenna; achiis, barataan raajii yoo dhugaa kana

fudhachuu fi hubachuu baate, akka hin dhaabbanne haala iccitii qabuun ibsa. Aayanni iccitii sunis raajii isuma keessaa keessaa isa mootichi kaabaa lolaan guutee darbuuf akka jiru, garuu “hamma mormaatti” qofa akka ga’u ibsu keessaa ti.

ସିରିଆର ମୁଣ୍ଡ ଦମାସ୍କସ୍, ଏବଂ ଦମାସ୍କସ୍‌ର ମୁଣ୍ଡ ହଜେଜ୍ ରଜେଜ୍; ଏବଂ ପଞ୍ଚଷଷ୍ଠି ବରଷ ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ ଏଫ୍ରାଇମ୍ ଭଙ୍ଗିଯିବ, ଯଶ୍ଶୁ ସତେ ଆଉ ଜନଗଣ ନ ରହେ। ଏବଂ ଏଫ୍ରାଇମ୍‌ର ମୁଣ୍ଡ ସମରିଆ, ଏବଂ ସମରିଆର ମୁଣ୍ଡ ହଜେଜ୍ ରମେଲିଆହଙ୍ଗ୍‌କ ପୁଅ। ଯଦି ତୁମେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବନାହିଁ, ନିଶ୍ଚୟ ତୁମେ ସ୍ଥିର ହବେ ନାହିଁ। ଇଶାୟା 7:8, 9.

ସୁରିଆ ଜାତିର “ମୁଣ୍ଡ” ଥିଲା ଏହାର ରାଜଧାନୀ ନଗର “ଦମସ୍କସ୍,” ଏବଂ “ଦମସ୍କସ୍” (ରାଜଧାନୀ ନଗର)ର “ମୁଣ୍ଡ” ଥିଲେ ସୁରିଆର ରାଜା “ରସେନ”। ଏହିପରି, ଇଫ୍ରାଇମ୍ ଜାତିର “ମୁଣ୍ଡ” ଥିଲା ଏହାର ରାଜଧାନୀ ନଗର “ଶମରିଆ,” ଏବଂ “ଶମରିଆ” (ରାଜଧାନୀ ନଗର)ର “ମୁଣ୍ଡ” ଥିଲେ “ରମେଲିୟାହଙ୍ଗ୍‌କ ପୁଅ” (ପକେହ), ଶମରିଆର ରାଜା। ସହେ ଭବିଷ୍ୟଦ୍‌ବାଣୀରେ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧ୍ୟାୟରେ, ଅଷ୍ଟମ ପଦରେ, ଅଶ୍ୱରର ରାଜା ସନାଖରେବ୍ ଯରୁଶାଲମେକୁ ଘରେ ରଖିଥିଲେ, ଏବଂ ଅଷ୍ଟମ ପଦରେ ତାଙ୍କର ଯରୁଶାଲମେକୁ ଘରେବାକୁ ଗଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସିପହଞ୍ଚିବା ବୋଲି ଚିହ୍ନିତ କରାଯାଇଛି।

Lakkoofsi torbaffaa fi saddeettaffaan, kan mallattoo raajii “mataa” jedhu irratti ragaa lama irratti dhiyeessan, innis mooticha fi magaalaa mootummaa saba mootichaa lamaan isaanii iyyuu bakka bu’u, raajii waggaa jahaatamii shan ta’ee jalqaba raajiiwwan lamaan waggaa kummi lamaa fi dhibbi shantamii lamaatamii lamaa mootummoota Israa’el kaabaa fi kibbaa irratti dubbatan adda baasu dha. Kanaafuu, lakkoofsi kun baay’ee walxaxaa dha; sababiin isaas inni lakkoofsa kurnaffaa fi afurtamaffaa boqonnaa kudha tokkoffaa Dani’el wajjin walqabata; isaan lamaanis mootummaa kaabaa irraa mootichi mootummaa kibbaa irratti duuluu ibsu, akkuma Senakeriib, mootii kaabaa tokko, Yihudaa, mootii kibbaa tokko, irratti lakkoofsa saddeettaffaa, boqonnaa saddeettaffaa Isaayyaas keessatti duuletti.

Murteewwan dhihaataa fi kibbaa kana walitti hidhuuf furtuun “mataa” fi “guutamee darbuu fi ce’uu” dha. Mootiin kaabaa boqonnaa kudha tokkoo, lakkoofsa kudhan keessatti, mootii kibbaatti deebisee yeroo lolu, inni lola sana ni injifata; garuu inni “mataa” sana ni dhiisa; jechuunis inni “dhufee, ni guuta, ni ce’a” “hamma” “dallaa jabaatti” mootii kibbaatti geessa. Seena lakkoofsa kudhan keessa jiru, mootiin kaabaa mootii kibbaa irratti injifannoo argate kan agarsiisu dha; garuu inni Gibxii (dallaa jabeessa), magaalaa guddoo — “mataa” — keessa hin seenu.

Yeroo mootichi kibbaa duraan dursee lakkoofsota torbaa fi saddeet keessatti mooticha kaabaa mo’ate, inni “masaraa mooticha kaabaatti seene, akkasumas” “injifatee” “booji’amtootaa” gara “Gibxii”tti deebisee geesse. Injifannoo mooticha kaabaa isa haaloo ba’achuudhaan argatetti garuu inni Gibxii keessa hin seenne; kanaan yeroo Gamtaan Sooviyeet bara 1989 keessatti haxaa’amee haqametti, Raashiyaan, magaalaa ishee guddoo—mataa ishee dhaabatee akka hafe fakkeenya ta’e. “Yoo isin hin amanne ta’e, dhugumatti isin hin jabaattani.” Raashiya ti, kan lakkoofsota kudha tokkoo fi kudha lamaan keessatti akka mooticha kibbaatti bakka buufamte, kan lola daangaa sanaa injifattu; iddoo sun yeroo duriitti Raafiyaa ture, har’a immoo Yukireen dha.

“LAKK. 10. Garuu ilmaan isaa ni kaka’u; tuuta humna guddaa ni walitti qabu; inni tokko dhugumaan ni dhufa, ni guuta, ni darba; ergasii ni deebi’a, hamma masaraa isaa ga’uttis ni kaka’a.”

“Kutaa jalqabaa keeeyyata kanaa ilmaan, baay’ina keessatti, dubbata; kutaan dhumaa immoo tokko, tokkicha keessatti, dubbata. Ilmaan Seleucus Callinicus jechuun Seleucus Ceraunus fi Antiochus Magnus turan. Isaan lamaan kun dhimma abbaa isaanii fi biyya isaanii falmuu fi haaloo baasuuf hojii sana irratti hinaaffaa guddaadhaan seenan. Isa keessaa inni angafni, Seleucus, mootummaa jalqaba qabate. Inni mootummaa abbaa isaa deebisee argachuuf uummata baay’ee walitti qabe; garuu inni mootii dadhabaa fi qalbii xiqqaa qabu waan tureef, qaamaanis qabeenyaaniis laafaa, maallaqarraa duwwaa, mootummaa waraana isaa ajajamuu keessatti tursiisuu dadhabee, mootummaa salphinaa waggaa lama yookaan sadii booda jeneraallota isaa keessaa lamaatiin summii kennameefii ajjeefame. Obboleessi isaa caalaatti dandeettii qabu, Antiochus Magnus, achumaan mootii jedhamee labsame; innis waraana hogganuudhaan Seleucia deebisee qabate, Siiriyaas deebisee argate, bakka tokko tokko waliigalteen of jalatti galchee, bakka kaan immoo humna waraanaatiin ofii isaa gooftaa godhate. Ergasii boqonnaan waraanaa dhufe; yeroo sanatti gareen lamaan nagayaaf mari’atan, garuu waraanaaf of qopheessan; kana booddee Antiochus deebi’ee ajajaa waraana Gibxii Nicolas jedhamu waraanaan mo’ate, Gibxii ofiis weeraruuf yaada qabaate. Kunoo ‘tokkicha’ sun, inni dhuguma guutee darbuu qabu.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 253.

Bara Sooviyeetii 1989 keessatti kufuun isaa “yeroo dhumaa” agarsiise; ilmaan lamaanis keessaa, mallattoolee karaa lamaa kan Reagan fi Bush isa jalqabaa bakka bu’u. Erga “yeroon dhumaa” bara 1798 jalqabee, iddoo lakkoofsi afurtamaan Dani’el boqonnaa kudha tokkoffaa itti jalqabe sanaa kaasee, sagaagaltuun Roomaa ni dagatamte; isheen akka Iizebelitti Samaariyaa keessatti duubatti haftee jirti, yeroo abbaan manaa ishee Ahaab immoo Tulluu Qarmeloos irratti Eliyaasin dubbatu. Isheen dhokfattee turte, garuu akkuma yeroo Lola Addunyaa Tokkoffaa fi Lola Addunyaa Lammaffaa keessa turetti, iccitidhaan harka keessa harkisti turte. Abbaan manaa ishee waraana bakka bu’aa ishee ti, isa mootii kibbaa irratti loltu. Yommuu isheen bara 1989 keessa deebitee falmite, isheen akka mootii kaabaatti gaariwwan, dooniiwwan, fi fardeen yaabbattoota fidae.

Yeroo dhumaattis mootichi kibbaa isa ni dhiiba; mootichi kaabaas gaarii bubbee fakkaatuun, gaariwwaniin, abbootii fardeeniin, fi dooniiwwan baay’eedhaan isa irratti ni dhufa; biyyoota keessa ni seena; akka lolaatti ni guuta, ni darba. Daani’el 11:40.

Bakka bu’aa ishee haaloo kana keessatti “dooniiwwaniin,” jechuun humna dinagdeetiin, akkasumas “gaariwwanii fi abbootii fardeeniin,” jechuun humna waraanaatiin bakka buufama. Humni waraanaa fi humni dinagdee amaloota raajii lamaan Ameerikaan Raajii guyyoota dhumaa keessatti qabdudha; sababiin isaas Ameerikaan warra Yezebelitti sujuuduu didan akka hin bitnee fi hin gurgurre ni dhorkiti; yoo isaan mallattoo aangoo Yezebel illee diduu itti fufan, du’aaf ni kennamu. Bara 1989 keessatti humni dinagdee fi jabinni waraanaa Ameerikaa, paaphaasii wajjin tumsaadhaan hojii irra oole, diigamuu Tokkummaa Sooviyeetii fide; haa ta’u malee Ruusiyaan dhaabattee hafte.

Seenaan kutaa kudhaffaa afurtammaffaa kan bara 1989tti yeroo dhumaa adda baastu keessatti, seenaa lakkoofsa kudhanii Daani’el boqonnaa kudha tokkoo raawwate ni deebi’ama. Seenaan lakkoofsota jaha irraa hamma sagaliitti jiru, seenaa gara yeroo dhumaatti geesse bakka inni kutaa jalqabaa lakkoofsa afurtammaffaa keessatti adda baafametti agarsiisa. Lakkoofsotni shan irraa hamma kudhaniitti jiran kan Daani’el boqonnaa kudha tokkoo, seenaa lakkoofsa afurtammaffaa

Daani'el boqonnaa kudha tokkoo guutummaatti ibsu; akka Obboleettii White galmeessitetti, “seenaa Daani'el boqonnaa kudha tokko keessatti raawwatame keessaa baay'een isaa ni deebi'ama.”

Lakkoofsoota tokkoo hamma afurii kan Daani'el boqonnaa kudha tokkoo keessa jiran, Qiirrosiin mootii lammaffaa saba gaanfa lamaa qabu kan yeroo dhumaatti, bara dhuma keessatti, jiru adda baasu. “Yeroon dhuma” bara dhuma keessatti 1989 ture; pirezidaantiin lammaffaan, isa Qiirrosiin bakka bu'ame, tartiiba raajii tokko hundeesa; tartiibni sun barataa raajii tokkoof pirezidaantii jahaffaa 1989 boodaa lakkaa'uuf isa dandeessisa; innis pirezidaantii isa hunda caalaa soressa ta'uuf, akkasumas humnoota bineensa guddaa addunyaa-hundaawaa kakaasuuf (dammaqsuu), jechuunis warra addunyaa-hundaawota addunyaa keessa jiran yookaan warra Ameerikaa keessatti argaman, ta'a. Seenaa raajii sunis mootummaa torbaffaa raajii Macaafa Qulqulluu, mootota kudhan Gamtaa Mootummootaa, irraan darbuudhaan, mootii isaa isa jalqabaa fi isa angafaa, isa Aleksaander Guddichaatiin bakka bu'ame (hiikni isaa “Loltuu Namootaa”), adda baasa; akkasumas yeroo qormaanni namaa guutumaan guutuutti cufamutti bubbeen afurii Islaamaa guutumaan guutuutti hiikamuun mootummaa isaa diigamuu isaa isa xumuraa ibsa.

Ergasii shan hanga sagaalitti seenaa yeroo bara 538 keessatti paaphaasummaan teessoo mootummaa irratti hundeeffamuu isaa dura ture ibsu; sababiin isaas humni mootummaa kaabaa ta'uuf jiru jalqabatti gufuuwwan teessuma lafaa sadii mo'uu qaba, akkuma Selewoos mo'ee achi irratti mootummaa kaabaa ta'ee hundeeffame sana. Sana booddee waggoota sadii fi walakkaaf, kan waggoota dhugaa soddoma fi shaniin bakka buufame, mootummaan kaabaa bulche, hamma mootummaan kibbaa masaraa isaa seenee isa booji'ee fudhatutti; achittis boodarra mootummaa Gibxii keessatti farda irraa kufuun du'e. Kanaafuu, ergasoanni sun seenaa yeroo dhumaatti bara 1798 keessatti xumurame adda baasu.

Lakkoofsi kudhan seenaa yeroo dhuma bara 1989 keessa adda baasa; akkasumas lakkoofsota shan irraa hamma sagaliitti wajjin ta'uun isaanii seenaa lakkoofsa afurtama bakka bu'u; akkuma seenaa lakkoofsota soddoma irraa hamma soddomii jahaatti ta'utti. Kanaafuu, lakkoofsa tokko irraa hamma kudhaniitti, sarara irratti sararaan, sararoonni raajii lama jiru. Inni jalqabaa hoggantoota mootummaa ja'affaa fi mootummaa torbaffaa irratti dubbata; ta'us mootummaa ja'affaa keessaa mootii ja'affaa fi abbaa qabeenyaa caalaa ta'e sanaa fi mootummaa torbaffaa gidduutti iddoo duwwaa tokko jira.

Sarari lammaffaan seenaa gufuuwwan sadan kaafamuu, yeroo mootichi kaabaa mootummaa isaa geggeesse, akkasumas eenyutu sana booddee bara 1798 keessatti buqqifame, fi hanga bara 1989tti, akkasumas pirezidaantii lammaffaa, sarara duraa keessatti Qiirrosiin bakka buufame, ni hammata.

Lakkoofsii kudhaanii fi kudha lamaan sarara seenaa sadaffaa kan agarsiisan yoo ta'u, inni pirezidaantii soressa lakkoofsa lama keessatti ibsame sana booda kan raawwatamu dha; garuu bara dhuma keessatti kufaatii Sooviyet Yuuniyiniin kan bara 1989tti ta'e sana booddee yeroo tokko keessatti, akkasumas seera Dilbataa Ameerikaa keessatti labsamu, akkuma lakkoofsa kudha jahaan agarsiifametti, sana dura iddoo tokko keessatti raawwatama.

Seenaan bara dhumaatti 1989 booda jiru, sarara jalqabaatiin gara pirezidaantii jahaffaa fi sooressa isa guddaatti, kan bara 2016 irraa eegalee warra addunyaawota sochoosuutti, fudhatama. Seenaan raajii sarara lammaffaatiin gara 1989tti fudhatama. Loltiin Raafiyaa (“Daangaa Gidduu”) kan lakkoofsa kudha tokkoo fi kudha lama keessatti ibsame, lakkoofsa kudha sadii dura ta’a; achitti mootiin kaabaa inni yeroo dhihoo dura mo’amne, loltoota isaa deebisee ijaaree, seera Dilbataa lakkoofsa kudha jaha keessatti ibsame sana dura xiqqoo, mootummaa kibbaa mo’a. Humni bakka-buutummaa mootii kaabaa kan lakkoofsa kudha sadii keessatti ibsame, pirezidaantota saddeet keessaa isa dhumaa, kan bara 1989 irraa jalqabee hamma seera Dilbataatti mootummaa qaban keessaa dha. Kanaafuu lakkoofsi kudha sadii filannoo pirezidaantii saddeettaffaa, isa keessaa torban keessaa ta’e, booda yookaan yeroo sana keessatti raawwatamuu qaba. Lakkoofsi kudha tokkoo fi kudha lamaan pirezidaantii jahaffaa, isa sooressa sana, dura xiqqoo jalqabu; akkasumas, baay’ee mala, filannoo pirezidaantii isuma sanaa dura xiqqoo xumuramu, inniis saddeettaffaa isa torban keessaa ta’e ta’ee, lolicha bakka-buutummaa keessatti loltii sadaffaa lakkoofsa kudha sadii hamma kudha shaniitti keessatti injifata.

ପଦ ଏକାଦଶ ଓ ଦ୍ଵାଦଶରେ ଦକ୍ଷିଣର ରାଜାଜ୍ଞକର ପ୍ରତିଆକ୍ରମଣ, ପଦ ଦଶରେ ଦକ୍ଷିଣର ରାଜା ଯଦ ପରାଜୟ ଭୋଗ କଲେ, ତାହାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟାସ୍ଵରୂପ ଅଟେ। ପଦ ଦଶ 1989 ମସିହାରେ ଉତ୍ତରର ରାଜାଜ୍ଞକ ବିଜୟକୁ ଚିହ୍ନଟ କରଣେ, ଯାହା ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଓ ଭାଟିକାନଜ୍ଞକର ଗୁପ୍ତ ଜୋଟ ଦ୍ଵାରା ସାଧିତ ହୋଇଥିଲା। ଉତ୍ତରୀୟ ସନୋର ସହେ ବିଜୟ ପ୍ରତିନିଧି ଯୁଦ୍ଧର ପ୍ରଥମ ସଂଘର୍ଷ ଥିଲା। ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ପୁରଣ ହୋଇଥିବା ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ତାପମୟ ଯୁଦ୍ଧ ଶେଷ ଦିନଗୁଡ଼ିକରେ ଏକ ପ୍ରତିନିଧି ଯୁଦ୍ଧକୁ ପୁରବିକାୟାରୁପେ ସୂଚିତ କରିଥିଲା, ଏହିପରି ପଦ ଏକାଦଶ ଓ ଦ୍ଵାଦଶର ବିଜୟ ପ୍ରତିନିଧି ଯୁଦ୍ଧମାନଜ୍ଞକର ଦ୍ଵିତୀୟ ସଂଘର୍ଷରେ ଦକ୍ଷିଣର ରାଜାଜ୍ଞକର ବିଜୟ ହେବ।

Keewwata kudhan lakkoofsa kudhan irraa hamma kudha shanitti jiran loltoota sadii qabu; isaan hundinuu bara duriitti lola ho’aa jechuun lola dhugaa ta’een raawwataman, garuu isaan guyyaa dhumaa keessatti loltoota bakka-bu’ootaatiin geggeeffaman keessatti lola sadii bakka bu’u. Lolli inni jalqabaa walta’iinsa iccitii bineensaa fi raajii sobaa, bara 1989 keessatti, dragoniin mormee injifateen raawwatame. Lolli lammaffaan loltoota bakka-bu’ootaa humna dragonii waaqa hin jirre jedhu kan mootii kibbaa ta’e, walta’iinsa phaaphaasii fi waraana isaa bakka-buutu irratti injifata. Lolli sadaffaan loltoota bakka-bu’ootaa waraana bakka-buutaa mootii kaabaa, akkuma keewwata kudha sadii irraa hamma kudha shaniitti agarsiifameen, injifata.

Raajii raagaa ibsa raajiitiin waraanonni addunyaa gurguddoon sadii, waraanonni bakka-bu’oo sadii, kanneen lola sadii of keessaa qaban, akkasumas waraanni wayyoo Islaamaa sadan jiru. Kana malees Waraanni Biyya Keessaa tokkoo fi Waraanni Kacaasaa tokko jiru. Lola lammaffaan waraana bakka-bu’ootaa ammaan tana Yukireen keessatti, “Daangaa”, jechuun deema jira; kunis Raafiyaan bakka bu’ameera; yeroo lakkoofsonni kudha tokkoo fi kudha lamaan seenaa keessatti yeroo jalqabaatiif raawwatamanitti, isheen mootummaa kibbaa fi mootummaa kaabaa gidduutti daangaa turte.

Yeroo wal fakkaataa kana keessatti, yeroo lolli lammaffaan waraana bakka-bu’ootaa Yukireen keessatti adeemsifamaa jiru, haleellaan lammaffaan keessaa sadii kan Islaam dinqii-biyyatti irratti raawwatamu illee ni raawwatamaa jira. Haleellaan inni jalqabaa eegge sadaffaa Fulbaana 11, 2001tti dhufe, yeroo sanattis chaappaan isaanii dhibba afurtamii afur kuma jalqabame. Yeroon

ni ka'a; bakkeewwan garaa garaatti beelli, dhukkuboonni daddarban, fi kirkirri lafaa ni ta'u. Kunniin hundinuu jalqaba gaddaa ti.' Raajiiwwan kun badiisa Yerusaalemitti guutamuu isaanii keessaa qooda tokko kan argatan ta'us, guyyoota dhumaa irratti hojjiirra oolmaa caalaatti kallatti qabeessa qabu."

"Nuyi taatewwan gurguddoo fi ulfaato ta'an balbala isaanii irra dhaabbannee jirra. Raajii saffisaan raawwatamaa jira. Gooftaan balbala irra jira. Yeroo namoota hundumaa jiraataniif dhimmoota baay'ee ulfaata ta'an of duratti nuuf banamu tokko yeroo gabaabaa keessatti dhufuuf jira. Falmiileen yeroo darban keessa turan irra deebi'anii ka'uuf jiru; falmiileen haaraanis ni ka'u. Mul'attoonni addunyaa keenya keessatti raawwatamuuf jiran ammallee illee abjuudhaan iyyuu hin yaadamne. Seexanni namoota akka ergamtootaatti fayyadamee hojjechaa jira. Warri mootummaa Heera jijjiiruu fi seera kabaja Dilbataa dirqisiisu mirkaneessuuf carraaqan bu'aa isaa maal akka ta'u xinnoo iyyuu hin hubatan. Rakkinni guddaan amma nu irra ga'uuf jira."

"Garboonni Waaqayyoo garuu yeroo muddamaa guddaa kana keessatti ofitti amananii hin jiraatin. Mul'ata Isaayyaasiif, Hisqi'eeliif, fi Yohannisitti kenname keessatti, samii akkamitti hojiiwwan lafa irratti raawwatamaa jiranitti dhiyeenyaan walitti hidhamee akka jiru, akkasumas warra Isaaf amanamoo ta'aniif kunuunsaan Waaqayyoo hammam guddaa akka ta'e ni argina. Addunyaan mootummaa hin qabne miti. Sagantaan wantoota dhufuuf jiranii harka Gooftaa keessa jira. Ulfinni mootummaa samii carraa sabaalee, akkasumas dhimmawwan waldaa Isaa, ofumaan of eeggannoo jalatti qaba." Testimonies, volume 5, 752, 753.